

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Alueet ja kasvupalvelut -osasto
Johtava asiantuntija Hanna-Maria Urjankangas

Muistio
9.8.2024

VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUEIDEN KEHITTÄMISESTÄ JA EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN TOIMEENPANOSTA ANNETUSSA LAISSA TARKOITETTujen TUKIALUEIDEN MUUTTAMISESTA

Yleisperustelut

Valtioneuvosto on 16.6.2022 antanut alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 43 pykälän mukaisen asetuksen tukialueista. Pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan määrätä maan heikoimmin kehittyneet alueet kehittämistarpeiden perusteella I ja II-tukialueiksi. Jako tapahtuu kokonaisten kuntien ja tarvittaessa myös kunnan osien muodostamien alueiden perusteella. Alueita määrättäessä on otettu huomioon Euroopan unionin alueluokitusjärjestelmä ja hallinnollisista rajoista riippumaton alueiden tunnistaminen sekä alueen asukkaiden työssäkäynti ja asiointi, kuntien välinen yhteistyö ja liikenneyhteydet.

Tukialueiden määrittelyn perustana on ollut Euroopan komission 29.4.2021 antama tiedonanto alueellisia valtiontukia koskevista suuntaviivoista (2021/ C 153/01, jäljempänä aluetuen suuntaviivat). Nyt annettavalla asetuksella näitä tukialueita muutettaisiin aluetuen suuntaviivojen sekä komission 30.5.2023 antaman, suuntaviivoja aluetukikartan väliarvioinnin osalta täsmentävän tiedonannon nojalla (C(2023) 3349 final). Aluetuen suuntaviivojen mukainen väliarviointi mahdollistaa tukialueiden muuttamisen tietyin reunaehdoin.

Alueellisten valtiontukien ensisijaisena tavoitteena on EU:n epäedullisessa asemassa olevien alueiden taloudellinen kehitys. Edistämällä ja helpottamalla tukialueiden kestävä kehitystä tuella edistetään EU:n koheesio politiikkaa, jolla pyritään vahvistamaan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta vähentämällä alueiden välisen kehityksen tasoeroja.

Aluetuen myöntäminen on poikkeus perussopimuksen yleisestä valtiontukikiellosta. Tämän vuoksi Euroopan komissio katsoo, että EU27:n tukialueiden yhteenlasketun väestömäärän on oltava pienempi kuin ei-nimettyjen alueiden. Näin ollen koko EU:n alueella alueelliseen tukeen oikeutettujen alueiden väestökattavuus on 48 prosenttia. Suomen osalta väestökattavuus voi olla yhteensä 26,86 % väestöstä.

Euroopan komission käyttämä aluetuen suuntaviivojen tukialueluokitus poikkeaa Suomen käyttämästä luokituksesta. Euroopan komissio luokittelee tukialueet a- ja c-alueiksi seuraavasti:

- Ns. a-alueita ovat alueet, joiden BKT asukasta kohden ostovoimastandardina ilmaistuna on enintään 75 prosenttia EU27:n keskiarvosta
- Ns. c-alueiden väestökattavuus saadaan vähentämällä EU27:n tukikelpoisten a-alueiden väestömäärä koko enimmäisväestökattavuudesta. C-alueita on kahdenlaisia:
 - a) Alueet, jotka täyttävät tietyt määritetyt edellytykset ja jotka jäsenvaltio voi sen vuoksi nimetä c-alueiksi ilman lisäperusteluja, jäljempänä 'ennalta määritellyt c-alueet';

- b) Alueet, jotka jäsenvaltio voi oman harkintansa mukaan nimetä c-alueiksi sillä edellytyksellä, että se osoittaa kyseisten alueiden täyttävän tietyt sosioekonomiset kriteerit, jäljempänä 'ennalta määrittelemättömät c-alueet. Ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestöpeitto saadaan, kun 48 prosentin kokonaisväestökattavuudesta vähennetään sekä a-alueiden että ennalta määriteltyjen c-alueiden väestöpeitto. Tämän väestöpeiton Euroopan komissio on jakanut aluetuen suuntaviivoissa esitetyn laskukaavan perusteella jäsenvaltioiden kesken.

Valtioneuvoston asetuksella määritellään ne alueet, joilla yritysten investointihankkeisiin myönnettävän tuen taso voi olla muuta maata korkeampi. Aluetuen suuntaviivojen perusteella Suomen I ja II tukialueita nimettäessä on noudatettu seuraavia periaatteita, joita ei väliarvioinnin yhteydessä esitetä muutettaviksi. Ensimmäiseen tukialueeseen kuuluisivat edelleen aluetuen suuntaviivojen mukaiset ennalta määritellyt c-alueet harvan asutuksen perusteella sekä ennalta määrittelemättömistä c-alueista ETA/EFTA ulkorajaperusteella esitettävät alueet. Toiseen tukialueeseen esitetään kuuluvaksi muut ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka nimettäisiin aluetuen suuntaviivojen BKT-kriteerin perusteella (vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 50 000 asukasta ja jotka sijaitsevat sellaisilla NUTS 2-alueilla joiden ostovoima-korjattu BKT/as. on alle EU27 keskiarvon).

Väliarvioinnin perusteella Suomessa tukialueisiin tehtävät muutokset rajoittuvat enintään 50 prosenttiin Etelä- ja Länsi-Suomessa käytettävissä olevasta tukialueiden väestöpeitosta (ns. ennalta määrittelemättömät c-alueet) eli muutokset voivat koskea alueita, joilla on enintään yhteensä 97 365 asukasta. Myös uusien tukialueiden tulee täyttää aluetuen suuntaviivojen kriteerit tullakseen nimetyiksi. Väliarvioinnin yhteydessä ei ole mahdollista muuttaa Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2 –alueen (ns. ennalta määritelty c-alue) asemaa tukialueena I eikä kohdentaa alueen väestöpeittoa käytettäväksi muualla maassa.

Ennen asetuksen antamista aluetukikarttaan tehtävät muutokset on ilmoitettu virallisesti Euroopan komissiolle, joka on hyväksynyt aluetukikartan 23.7.2024.

Esityksen keskeinen sisältö

Esityksessä on määritelty ne kunnat, jotka esitetään sisällytettäväksi I ja II tukialueeseen. Tukialueiden tuen enimmäisintensiteetit määräytyvät Euroopan komission suuntaviivojen mukaan.

Tuen enimmäisintensiteetit

	Pieni yritys	Keskisuuri yritys	Suuri yritys
Ennalta määritellyt c-alueet (harva asutus) sekä ennalta määrittelemättömät c-alueet, joilla maaraja ETA:n tai EFTA:n ulkopuolisen maan kanssa (I tukialue)	40	30	20
Muut ennalta määrittelemättömät c-alueet (II tukialue)	35	25	15

Tukialueilla käytössä olevista tuen enimmäisprosenttiosuuksista säädetään valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021) annetun lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (895/2021).

Hakemukseen, joka on tullut vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovellettaisiin tämän asetuksen voimaan tullessa olleita säännöksiä.

Ennalta määritellyt c-alueet

Euroopan komission aluetuen suuntaviivoista antaman tiedonannon mukaan harvan asutuksen (alle 8 as/km²) perusteella ennalta määritellyksi c-alueeksi voidaan nimetä alueet, joiden kokonaisväestökattavuus on 23,34 %. Tällaisia ennalta määriteltyjä c-alueita ovat Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueen maakunnat Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa. Väliarvioinnin yhteydessä ennalta määriteltyjä tukialueita ei ole mahdollista muuttaa eli nämä maakunnat olisivat myös jatkossa tukialuetta I.

Ennalta määrittelemättömät c-alueiden kriteerit

Ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestökattavuus voi olla Suomessa 3,52 % väestöstä (195 298 asukasta). Nämä alueet ovat kansallisesti nimettävissä, kunhan aluetuen suuntaviivojen kriteerit täyttyvät. Väliarvioinnin perusteella tehtävät muutokset voivat koskea enintään 50 % ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestöstä.

Nimeämisen perusteena voivat olla aluetuen suuntaviivojen mukaiset sosioekonomiset, maantieteelliset tai rakenteelliset ongelmat. Oikeudenmukaisen siirtymän alueita on myös mahdollista nimetä rakennemuutoskriteerin perusteella. Tarkemmat kriteerit ennalta määrittelemättömien c-alueiden osalta ovat seuraavat:

Arviointikriteeri 1:

Vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 50 000 as. Näiden on sijaittava sellaisilla NUTS 2 tai NUTS 3-alueilla joiden

- (i) BKT asukasta kohti on alle EU27:n keskiarvon tai vastaa sitä, tai
- (ii) työttömyysaste on vähintään 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta

Arviointikriteeri 2:

NUTS 3 –alueet joiden as. luku on alle 100 000 ja joiden

- (i) BKT asukasta kohti on alle EU27:n keskiarvon tai vastaa sitä, tai
- (ii) työttömyysaste on vähintään 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta

Arviointikriteeri 3:

Saaret tai vierekkäiset alueet, joille on ominaista samanlainen maantieteellinen eristyneisyys (esimerkiksi niemimaat ja vuoristoalueet) ja joiden

- (i) BKT asukasta kohti on alle EU27:n keskiarvon tai vastaa sitä, tai
- (ii) työttömyysaste on vähintään 115 prosenttia kansallisesta keskiarvosta tai
- (iii) asukasmäärä on alle 5 000

Arviointikriteeri 4:

NUTS 3 –alueet tai NUTS 3 –alueiden osat, jotka muodostavat vierekkäisiä alueita, jotka ovat a-alueen vieressä tai jotka jakavat maarajan ETA:n tai Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) ulkopuolisen maan kanssa.

Arviointikriteeri 5:

Vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 25 000 asukasta ja jotka ovat vakavan suhteellisen taantuman kohteena, edellyttäen, että kyseiset alueet eivät sijaitse NUTS 3 -alueilla tai vierekkäisillä alueilla, jotka täyttävät edellytykset tulla nimetyiksi ennalta määritellyiksi alueiksi tai jotka voidaan nimetä arviointikriteerien 1–4 mukaisesti.

Tämän kriteerin perusteella voidaan nimetä myös alueita, jotka on nimetty oikeudenmukaisen siirtymän rahaston tuensajiksi komission hyväksymässä jäsenvaltion oikeudenmukaista siirtymää koskevassa suunnitelmassa.

Väliarvioinnin perusteella esitettävät muutokset ennalta määrittelemättömiin c-alueisiin

Väliarvioinnissa on tukialueiden tarkastelussa lähdetty liikkeelle aluetuen suuntaviivojen kriteereistä ja reunaehdoista eli tarkasteltu suuralueittain, maakunnittain sekä seutukunnittain sekä tarvittaessa myös tarkemmalla aluejaolla bruttokansantuotetta ja työttömyysastetta. Lisäksi on tarkasteltu myös muita suuntaviivojen kriteereitä eli rakennemuutostilannetta, saaria ja maantieteellisesti eristyneitä alueita sekä ulkoraja-alueita (maaraja ETA:n tai EFTA:n ulkopuolisen maan kanssa). Näiden lisäksi arvioinnissa on käytetty laajempaa aluetalouden tarkastelua. Esitys perustuu kokonaisarviointiin ja siinä on painotettu aluetalouden ja talouden rakennemuutoksen näkökulmaa.

Edellä mainittujen arviointikriteerien ja väliarvioinnin yhteydessä tuoreimpien tilastotietojen perusteella tehdyn kokonaisarvion ml. laajempi aluetalouden tarkastelu perusteella esitettäisiin ennalta määrittelemättömiä c-alueita muutettavaksi siten, että maantieteellisesti yhtenäisestä Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen maakuntiin ulottuvasta tukialueesta poistettaisiin Päijät-Hämeestä Hartolan, Sysmän, Padasjoen ja Heinolan kunnat, Etelä-Pohjanmaalta Kuusiokuntien seutukunta (Alavus, Kuortane ja Ähtäri) ja Järviseudun seutukunta (Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Soini ja Vimpeli) sekä Pirkanmaalta Juupajoen kunta.

Näistä kunnista vapautuva väestöpeitto käytettäisiin Kotkan, Haminan ja Pyhtään kuntien nimeämiseksi tukialueeseen I.

Nimeämisellä tuettaisiin koko Kotka-Haminan seutukunnan elpymistä äkillisestä rakennemuutostilanteesta sekä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutuksista raja-alueen seutukunnalle. Seutukunnan kunnista Miehikkälä ja Virolahti ovat kuuluneet tukialueeseen I jo aiemmin.

Väliarvioinnin perusteella esitetyt muutokset edellyttävät tukialueiden nimeämisen yhteydessä vuonna 2022 käyttämättä jääneen 8 074 asukkaan väestökattavuusmarginaalin käyttöönottoa.

Ennalta määrittelemättömät c-alueet väliarvioinnin jälkeen

Maantieteellisesti yhtenäisenä alueena Keski-Suomesta Jämsän, Joutsan, Keuruun ja Saarijärvi-Viitasaaren seutukunnat sekä Pirkanmaalta Tampereen seutukunnasta Kuhmoinen ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnasta Mänttä-Vilppula

- Alue nimettäisiin edelleen aluetuen suuntaviivojen BKT-kriteerin perusteella (vierekkäiset alueet, joilla on vähintään 50 000 asukasta ja jotka sijaitsevat sellaisilla NUTS 2 –alueilla, joiden ostovoimakorjattu BKT/as. on alle EU27 keskiarvon¹)

Kymenlaaksosta Kotka-Haminan seutukunta

- Koko seutukunta nimettäisiin ETA-/EFTA –ulkorajakriteerin perusteella

Etelä-Karjalan maakunnasta Imatran seutukunta

- Alue on nimetty ETA-/EFTA –ulkorajakriteerin perusteella

Esitettävien ennalta määrittelemättömien c-alueiden väestöpeitto on 194 595 asukasta.

Yksityiskohtaiset perustelut

- 1 § Pykälässä on mainittu ne kunnat, jotka kuuluvat alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 43 pykälässä tarkoitettuun ensimmäiseen tukialueeseen. Tukialueeseen esitetään nimettäväksi kaikki Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueen kunnat suuralueen harvan asutuksen perusteella sekä ennalta määrittelemättömät c-alueet, jotka jakavat maarajan ETA:n tai Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) ulkopuolisen valtion kanssa. Näitä kuntia ovat Etelä-Karjalan maakunnassa Imatra, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti sekä Kymenlaakson maakunnasta Kotka, Hamina, Pyhtää, Miehikkälä ja Virolahti.
- 2 § Pykälässä on mainittu ne kunnat, jotka kuuluvat alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 43 pykälässä tarkoitettuun toiseen tukialueeseen. Tukialueeseen esitetään nimettäväksi aluetuen suuntaviivojen BKT-kriteerin perusteella Keski-Suomen maakunnasta Jämsä, Joutsa, Luhanka, Keuruu, Multia, Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi ja Viitasaari sekä Pirkanmaan maakunnasta Kuhmoinen ja Mänttä-Vilppula.
- 3 § Pykälässä on säädetty voimaantulosta ja voimassaoloajasta, joka säilyy ennallaan eli asetus on voimassa 31.12.2027 asti.

Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Alueellisten valtiontukien ensisijaisena tavoitteena on EU:n epäedullisessa asemassa olevien alueiden taloudellinen kehitys. Edistämällä ja helpottamalla tukialueiden kestävä kehitystä tuella edistetään EU:n koheesio politiikkaa, jolla pyritään vahvistamaan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta vähentämällä alueiden välisen kehityksen tasoeroja.

¹ Lähde: Eurostat

Suomessa esitettyjen tukialueiden korkeamman tuki-intensiteetin kautta pyritään tasaamaan alueiden kehittyneisyseroja sekä tukemaan tukialueisiin I ja II kuuluvien kuntien positiivista kehitystä.

Asian valmistelu

Valtioneuvoston asetus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Asetusehdotus ja siihen liittyvä muistio ovat olleet lausunnolla 21.2.–8.3.2024 [Lausuntopalvelu.fi:ssä](https://www.lausuntopalvelu.fi). Lausuntoaika oli lyhyempi kuin säädösvalmisteluoppaassa edellytetty kuusi viikkoa, koska Suomi oli ylittänyt Euroopan komission tiedonannon mukaisen määräajan aluetukikarttaan tehtävien muutosten ilmoittamisessa. Lausunnot pyydettiin maakuntien liitoilta, Alajärven, Evijärven, Lappajärven, Soinin, Vimpelin, Alavuden, Kuortaneen, Ähtärin, Hartolan, Heinolan, Sysmän, Padasjoen ja Juupajoen kunnilta, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, valtiovarainministeriöltä sekä Finnvera Oyj:ltä.

Lausuntoja tuli yhteensä 46 seuraavilta tahoilta: Alavuden kaupunki, Alavuden yrittäjät ry ja Töysän yrittäjät ry, Alajärven kaupunki, Etelä-Karjalan liitto, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan kauppakamari, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry, Evijärven kunta, Hartolan kunta, Hämeen ELY-keskus, Hämeen liitto ja Forssan kaupunki sekä Tammelan, Jokioisten, Ypäjän ja Humppilan kunnat, Järvi-Pohjanmaan yrityspalvelu Oy, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Kainuun liitto, Keski-Suomen liitto, Kotkan kaupunki, Kuortaneen kunta, Kuortaneen Matkailu ry, Kuortaneen Yrittäjät, Kuudestaan ry, Kuusiokuntien seutuneuvosto, Kymenlaakson liitto, Lapin liitto, Lappajärven kunta, Lappeenrannan kaupunki, Lemin kunta, Luumäen kunta, maa- ja metsätalousministeriö, MTK-Etelä-pohjanmaa ry, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Savon liitto, Pyhtään kunta, Päijät-Hämeen liitto, Päijät-Hämeen Yrittäjät ry, Savitaipaleen kunta, Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy, Taipalsaaren kunta, Uudenmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto, Vimpelin kunta, Ålands landskapsregering, Ähtärin kaupunki ja Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto.

Lisäksi valtiovarainministeriö ja Keski-Pohjanmaan liitto ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa.

Lausuntopalautteen perusteella tukialueesta II poistettavat kunnat ja seutukunnat sekä alueiden toimijat eivät pidä asetusmuutosta perusteltuna. Muutos saa kannatusta lähinnä tukialueeseen I lisättävissä kunnissa sekä joissakin maakuntien liitoissa. Lisäksi muutamissa lausunnoissa ehdotetaan tukialueita muutettavaksi toisin kuin asetuksessa on esitetty.

Yleisesti tukialueasetuksen muutosta vajaan kahden vuoden voimassaoloajan jälkeen pidetään vaikuttavan aluekehitystyön sekä yritysten näkökulmasta lyhytjänteisenä, koska investointien toteuttaminen edellyttää toimintaympäristöltä ennakoitavuutta ja ennustettavuutta. Useissa lausunnoissa pidettiin esitystä alueellisten valtiontukien tavoitteiden vastaisena, ja muutosten katsotaan lisäävän alueiden välisiä kehittyneisyseroja.

Maantieteellisesti valtaosa lausunnon antajista edustaa aluetukikartasta poistettavaksi esitettyjä kuntia, maakuntien liittoja tai niiden alueella toimivia järjestöjä tai viranomaisia.

Kymenlaakson liitto sekä Kotkan kaupunki ja Pyhtään kunta kannattavat Kotkan, Haminan ja Pyhtään yhtenäisen työssäkäyntialueen lisäämistä tukialueeseen I. Muutoksen katsotaan tukevan koko Kotka-Haminan seutukunnan elpymistä äkillisestä rakennemuutostilanteesta sekä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutuksista raja-alueen seutukunnalle. Lausunnossa todetaan myös, että tukia myöntävillä viranomaisilla tulee olla käytössään riittävät rahoituksen myöntövaltuudet. Asetusmuutoksella nähdään olevan suuri merkitys erityisesti seudun pk-yritysten kehityksen tukemisessa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus nostaa lausunnossaan esille heikentyneen työllisyystilanteen ja Suomen ja Venäjän välisen rajan sulkeutumisen vaikutukset alueelle. ELY-keskus arvioi tukialueemuutoksella olevan todella suuri merkitys kasvuhaluisten yritysten investointien toteuttamiseen ja myös uusien investointien saamiseen sekä uusien työpaikkojen syntyymiseen.

Etelä-Karjalan liitto pitää ehdotettuja muutoksia oikeansuuntaisina mutta riittämättöminä, ja esittää että väliarvioinnissa käytettävissä oleva muutosmahdollisuus tulisi hyödyntää täysimääräisesti ja nostaa tukialueeseen I Lappeenrannan seutukunnasta Lemin, Luumäen, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat. Perusteena tälle olisi, että seutukunta on ainoa koko EU-alueen itärajalla, joka ei ole korotetun investointituen piirissä. Myös Lemin, Luumäen, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat esittävät, että ne tulisi nimetä tukialueeseen I. Lappeenrannan kaupunki esittää, että koko seutukunta tulisi nostaa tukialueeksi. Lisäksi kaupunki toivoo valmisteluun lisää avoimuutta.

Alavuden, Kuortaneen, Ähtärin sekä Alajärven, Evijärven, Lappajärven ja Vimpelin kunnat, Kuusiokuntien seutuneuvosto, Järvi-Pohjanman yrityspalvelu Oy ja Etelä-Pohjanmaan liitto eivät pidä esitystä poistaa Järviseudun ja Kuusiokuntien seutukunnat tukialueesta II perusteltuna ottaen huomioon seutukuntien kokonaistilanteen. Alueiden katsotaan vertautuvan useilla muuttujilla (BKT, koulutus, tki-panostukset, harva asutus, väestökehitys) pohjoiseen Keski-Suomeen sekä Itä-Suomeen, jotka ovat korkeamman tukitason alueita I tai II. Lisäksi useissa lausunnoissa nostetaan esille energiaturvetuotannosta luopumisen negatiiviset vaikutukset työllisyydelle ja aluetaloudelle. Myös turkistuotannon haasteet ja merkitys etenkin Evijärvellä ja Lappajärvellä mainitaan. Alavuden kaupunki toteaa lausunnossaan yhteensä noin 200 tuotannollisen työpaikan menetyksen syksyn 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana. Osassa lausuntoja tuodaan esille myös CAP-rahoituksen haun käynnistymisen vasta syksyn 2023 aikana. Myöskään elinkeinoelämän järjestöt, Aisapari ja Kuudestaan –Leader-ryhmät ja Seinäjoen Ammattikorkeakoulu eivät pidä muutosta perusteltuna. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus nostaa lausunnossaan esille Kuusiokuntien rakennemuutostilanteen (erityisesti Alavus) sekä Järviseudun turkistuotannon tilanteen. ELY-keskus katsoo korkeamman tukitason edistävän yritysten investointeja rakennemuutoshaasteista kärsivillä alueilla.

Päijät-Hämeen kuntien Hartolan, Heinolan, Sysmän ja Padasjoen poistamisesta tukialueesta II lausuneet Päijät-Hämeen liitto ja Hartolan kunta ja katsovat, että tukialueita ei tule muuttaa kesken kauden. Lausunnoissa nostetaan esille pohjoisen Päijät-Hämeen kuntien heikentynyt tilanne (väestö, työllisyys, väestöllinen huoltosuhde ja elinvoima) ja useiden yritysten toiminnan loppuminen. Investointien

katsotaan vaativan vakaata ja ennustettavaa toimintaympäristöä. Myös Päijät-Hämeen yrittäjät katsoo, että perusteet kuntien säilymiselle II-tukialueena ovat entisestään vahvistuneet. Hämeen ELY-keskus esittää maakuntaliiton ja kuntien tavoin, että Hartolan, Heinolan, Sysmän ja Padasjoen tulisi säilyä II-tukialueina. Alueen kehitystä tukevien toimien käynnistämiseen on vaikuttanut EURA-järjestelmän viivästynyt käyttöönotto.

Hämeen ELY-keskus esittää lisäksi, että Forssan seutukunta tulisi sisällyttää tukialueeseen II. Seudun työttömyysaste on noussut viime aikoina merkittävästi. Hämeen liitto ja Forssan kaupunki sekä Tammelan, Jokioisten, Ypäjän ja Humppilan kunnat katsovat niin ikään yhteisessä lausunnossaan, että Forssan seutukunta tulisi lisätä tukialueeseen II erityisesti rakentamista ja teollisuutta koskevan rakennemuutostilanteen vuoksi. Viimeaikaisia työpaikkamenetyksiä on yhteensä yli 200.

Pirkanmaan liitto esittää, että tukialueesta II poistettavaksi esitetty Juupajoen kunta tulisi säilyttää II-tukialueena, jotta pohjoisen Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueen puunjalostusklusteria voitaisiin kehittää kokonaisvaltaisesti.

Varsinais-Suomen liiton mielestä saaria ja niiden erityisolosuhteita, kuten harvaa asutusta, syrjäistä sijaintia ja pitkiä matka-aikoja, ei ole huomioitu tukialueiden määrittelyssä. Liitto esittää, että tukialueeseen II tulisi nimetä Varsinais-Suomen alueen saaristokunnat ja saaristo-osakunnat.

Maa- ja metsätalousministeriö ei lähtökohtaisesti kannata esitettyjä tukialueiden muutoksia. Muutokset koskisivat valtaosin maaseutualueita, joiden toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia parempaan suuntaan siten, että niiden tukitasojen alentamiselle olisi olemassa painavia perusteita. Tukialueiden tarkastelu tukialueiden tarkastelu ajoittuu ainakin EU:n maaseuturahaston toteutuksen kannalta rahoituskauden varhaiseen alkuun, sillä Suomen CAP suunnitelman toimeenpano on alkanut vaiheittain vuoden 2023 alusta ja maaseudun yritys- ja hankerahoituksen haut ovat alkaneet kesällä 2023. Ministeriö katsoo, että mm. saaristoasioiden näkökulmasta tukialueasetusta tulee jatkossa valmistella laajapohjaisessa yhteistyössä.

Ahvenanmaan maakuntahallitus toteaa, että se ei ole osallistunut väliarviointityöhön. Maakunnan hallitus nostaa lausunnossaan esille Ahvenanmaan varhaisen osallistumisen merkityksen.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa 12.3.2024.